

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Tractatorii & statuiis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

LEX XIII.

Publici. Exhibito cursus publici secundum consuetudinem locorum committitur, ut planstra, id est, currus faciant onerari, hoc dicit. Et aliter, currus debet onerari secundum consuetudinem, hoc dicit. Ho. ex hac loquutione arg. quod multi debent onerari secundum onus ad portandum sufficientes secundum consuetudinem reputantur. Et facit quod si onerant inulum tuum cum onere trecentarum librarum, qui bonus & sufficiens reputabatur ad tantum pondus, & cum fuerit sic oneratus decessit ex podere, quod ego no teneor: quia permissum est mihi ipsam onerare secundum consuetudinem & sufficientiam, per hanc legem.

LEX XVII.

Quis. Adittentes equum in cursum publicum non mittendum, quadruplum pretij dicitur equi sicfo restituant, hoc dicit.

LEX XVI.

Stantum. Legati gentium Principi no subditaru cursu publico possunt uti. Et no agrum, pro ambasiatoribus florentie, ut possint onerare equos communis Berusij pro portandis resibus eorum Berusium.

LEX XVII.

Emo milionem. Subtrahes milionem cuctioni deputatum, decem libras argenti sicfo soluat, hoc dicit.

LEX XVIII.

Animalia. Curari debet ne equorum cursui publico deputarum pabula, id est, prebenda cariori pretio vendatur, & etiam ut non tenear provincialis viliori pretio vendere, hoc dicit. Ho. quod potest fieri statutum, quod cum tyrones communis Berusij veniunt ad civitatem, quod prebenda annonae non possit vendi, nisi tanto pretio, dummodo pretium non sit magis vile qua debeat. Alimo not. quod quando equus habet in ale ad comedendum, non potest ambulare. Et facit contra conductores equorum ad vecturam, qui non dederunt eis bene comedere, quia si inacti facti sunt, tenentur ad interesse, per istam legem cum glo. quod not. Alimo not. quod est argumentum lex ista quod conducens equum ad vecturam, non tenetur dare equo tantum de prebenda cum est cara, quantum cum est vilis, vel cum iusto pretio venditur.

LEX XIX.

Oimperimus. Provinciales, & curiales ad prestandum animalia indebita ad cursum publicum non gravantur: quia satis est si conferunt in pabulis & pecunijs equorum deputatorum cursui publico, hoc dicit.

LEX XX.

Emo. Nullus dur postquam suum ducatum in transitu debet uti cursu publico, sed iumentis proprijs, quod etiam observatur in officialibus corportalijs, pena contrasacientibus immunitate, hoc dicit.

LEX XXI.

Ullus. Etiam ecclesia tempore expeditionis no excusatur ab angarijs & perangarijs, hoc dicit. Ho. istam legem contra clericos, ut propter istam societatem, que venit in comitatu depredando, currendo & occidendo, ut possint clerici gravari ad datia & collectas, & alia onera fordidia, ut contra dictas gentes reparatur.

De tractatorijs, & statiuis. Rubr. LII.

LEX VNICA.

Tractatores. Licentia data pro animalibus ad vehendum, & ad arripendum iter, debet biduum continere, ad moram vero trahendam quinque dies tantum, & nulli debet dari pro se & necessarijs sibi personis, nisi illis tantum qui animalia cursui publico deputata persequuntur, h. d. Ho. ex hac l. optimum arg. quod si alicui est data licentia de extrahendo certam quantitatem frumenti extra civitatem vel comitatum, quod hec licentia non extenditur ultra numerum septem dierum quotus qd habet duos ad arripendum iter, alios vero quinque pro itinere periciendo. Quod facit pro licentijs que dantur per gabellarios portarum, de extrahendo salmas pannorum extra districtum.

ADDITIONES.

Con extenditur ultra numerum septem dierum, adde Ant. Loz. in fin. suis in ver. gabella gl. iij. incip. si alicui est data licentia, ubi

allegat. & sequit ipsum hic de quo p. R. in. in rept. rub. de arbit. b. ALEX. C. de Roman. idem tenentem in rub. de arbit. in ver. conclusio.

De apparitoribus praefecti pratorij, & privilegiorum. Rubr. LIII.

LEX

Praefecture. Loricularij praefectorum comitum puram adorare debent, & cum sint octo donati, ad alia quod officium non deoventur, hoc dicit.

LEX II.

Praefectarios. Praefectarij exactiores provincialibus facere non debent, nec etiam habere custodiam horreorum, contra facies res puniuntur, h. d. Et sunt praefectarij officiales praefecti.

LEX III.

Comicularij. Loricularij primi scrinij praefecti pratorij, foris laboribus requie privilegij hic insertis gaudent, hoc dicit.

De apparitoribus praefecti vrbis. Rubr. LIIII.

LEX I.

Proter eos. Qui administraverunt multa officia in provincia, officio finito Principis purpuram non adorant. Item apparitor sedis vrbane illustris de concussione praefectorum comitum punitur, hoc dicit cum l. seq.

De apparitoribus magistrum militum & privilegiorum. Rubr. LV.

LEX

IIII.

Numerarios. Numerarij illustrum comitum plera militia & principatus munere functi, gaudet privilegij, hic insertis. Item qui sunt de numero militum gaudent privilegij eorum, qui vero sunt ultra numerum, non, h. d. cum l. seq.

De apparitoribus procon. & legatorum. Rub. LVI.

LEX I.

Procon. Proconsul vel legatus non debet esse curialis vel adscriptus alicui corpori, & si adscriptus esset, debet restituere, & apparitores legatorum debent esse quadringenti, hoc dicit cum l. seq. Nota quod magistratus civitatis dicitur esse membrum civitatis.

De cohorta. & princ. cornicu. ac primipil. Rub. LVII.

LEX I.

Dones. Stationarij, qui Arenarche appellatur, non debent facere exactiones, nec aliquem in carcerem mittere, nisi crimen sit manifestum, contrasacientes puniuntur, hoc dicit. Nota quod deputatus ad capiendum malefactores, vel ad ipsos denotandos non potest ipsos in carcerem mittere, etiam si crimen sit notorium. Dicit. de decu. l. final.

LEX II.

Ullus. Nullus iudex volentem militare approbare debet sine sacra approbatione, & licentia Principis, sicut facit alia approbatione, nec permittere etiam verberare, exceptis provincijs officialibus, qui cursus publici solentur diem subsistent, h. d.

Solita. Solita privilegia concessa per diuina Divos clericorum principem confirmantur, & etiam extenduntur, ut describitur.

LEX V.

Alicuius. Dimipilarius Hostrene provincie si multos habet filios, unum locum sui substituit, alterum tradit curie, altero vero deputabit militie cui voluerit. Si vero duos tantum habet, tunc sanis faciet curie & cohorti, & si unum tantum habet, tradet ordini sui patrie, privilegio contra hoc indulto, nullatenus valituro, & q fuerit

...tus ex percussione colu...
...puta si erat talis, qui...
...non esset solutus equare...
...dicitur, sed si erat solutus...
...quamvis sit motus cal...
...tis, in materia levis culpe...
...nedum de levi, sed de levi...
...rum debet referri ad gene...
...nter artifices, de fol...
II.
...fides & rationales, quibus...
...ona per Rempublica sub...
...ubermendis vsurgarum...
...nona allam via debet esse...
...recto pratorio, cum p...
...cessa, hoc dicit. Ho. ex...
...e ad viam publicam & r...
...adeo quod si extra com...
...quod not. contra portan...
...casum, j. cod. l. si quis pe...
III.
...us iudex vel cnsos p...
...sus pati debet per pub...
...vadens primo seriem...
...at extra tempus veh...
...adum qualitate per...
...de dicit. Ho. contra ill...
...suspicio, ne aliquid po...
...mittunt tunc se scriba...
...hoc deputatos, & q...
III.
...us appellatur qui item...
...ens de duobus vehicu...
...ur euectionem extra...
...bi datam quis vehat, ad...
...faciat euectioni p...
...gabellarij portari debe...
...extra civitate, & v...
...m, quavis multa no...
...tamen poterunt per...
V.
...ad id qd dixi supra...
VI.
...us cum ad principia...
...bet potestatem euectio...
...cursum, pena hic in...
VII.
...ona provincialiu, no...
...eri scripto publico h...
...pensio habebunt anima...
...euectionis copia omni...
...b' denegatur, excepto...
...agistro, nisi ob tr...
...faciant, pena contra...
X.
...mimalibus ad euectio...
...abici deputatis nullis...
...vecturam, vel emptio...
...us imminente, h. d.
XI.
...sella computato s...
...pectozali debet esse...
...ra sella, cedant per...
...is, qui sunt sub...
...ur, h. d.
II.
...ebet rursi qui h...
...appellantur, per...
...polutione v...
LEX